

Z NAŠICH REVUÍ

Vojensko-technické zprávy.

Ročník IV., č. 2.

Kpt. ing. Diviš uvádí tu několik poznámek k práci ing. dra Blechty „O nestabilitě střelné bavlny a novém způsobu jejího ustalování“, uveřejněné v prvním ročníku Chemického Obzoru.

Uvádí výsledek svých pokusů a v čem se liší od dra Blechty a píše, že přes jeho práci je tento problém nedokončený. Dále je tu zajímavá zpráva o hospodaření dusíkem v Německu. Toto spotřebovalo před válkou ročně 240.000 tun dusíku, který byl dovážen za 200 mil. říšských marek. Dnešní potřeba ve

zhušňeném Německu činí 330.000 tun ročně a tento dusík si produkuje Německo samo, díky svému průmyslu dusíkovému, vybudovanému za války. Ba Německo může svůj dusík vyvážeti. Znamená to roční úsporu 920 mil. ř. marek. Je známo, že i my snažíme si vybudovati průmysl dusíkový.

Hlídkka automobilní uvádí dokončení obšírné stati kpt. Honsneimana o použití Dieselova motoru v automobilním provozu. V některých státech zkouší se již delší dobu olejové automobilové motory Dieselovy, neboť pohonná látka, olej, je mnohem levnější nežli benzin. Dieselův motor spaluje všechny hořlaviny, které, jak se říká, vůbec tekou potrubím. Jsou to olejové produkty naftové a dehtové. Při tom spotřebované množství na 1 ks při plném zatížení je mnohem menší nežli u benzinových motorů a činí na př. pro motory střední velikosti 0.180 kg nafty oproti 0.270 kg benzínu. První Dieselův motor byl postaven roku 1926 a rychle se ujal na ponorkách a torpédových člunech. Nyní se zkoušejí tyto motory pro automobily a v Německu Junkers a v Kanadě Attendu pro letadla.

Obtíže, které se konstruktérům stávají v cestu, jsou: Dieselův motor nenassává zápalnou směs hotovou, nýbrž si ji musí vyrobiti tím, že určité množství kapalné hořlaviny pod tlakem se vstříkne do pracovního válce, kde se vznítí. Toto množství lze těžce měniti a proto Dieselův motor se těžko přizpůsobuje kolísání odporů při jízdě. Je proto, jak říkáme, málo pružný. Dále je značně těžký, neboť má malé otáčky a tento malý počet otáček musí býti nahrazen větším obsahem válců, kolikrát je počet otáček menší. Tím ovšem stoupá značně váha motoru.

Kpt. Honsneiman se dále zabývá technickými detaily vstříkávání hořlaviny a popisuje, jak je členo velké váže Dieselových motorů, a popisuje jednotlivé stroje. Lehký Dieselův motor M. A. N. strojny Maschinfabrik

Augsburg-Nürnberg váží jen 10 kg na ks, což je přípustné pro nákladní automobily. Počet otoček je 600 a 1200 za minutu pro výkon 32 ks a 54 ks. Dále popisuje francouzský motor Peugeotův, kanadský motor Attendu, lehký motor Benzův a italský motor Bagnuolo.

Tyto motory mají 600—1600 otáček za minutu, poměrně malou váhu až 45 kg na ks. Rychlost asi 20 km za hod. Ovšem nutno uvážiti, že pro naše poměry je i nafta, i když je levná, cizí produkt a že pro nás bude třeba spíše hledati náhrady v automobilech parních nebo na nassávaný plyn. Ovšem i ty mají své vady.

Hlídkka ženijní obsahuje můj článek o elektrisaci ustálené fronty německo-francouzské. Tak na př. 3. něm. armáda měla v roce 1918 na každý km fronty instalováno až 30 ks. Byla tu celá řada elektrocentrál pro osvětlení a množství elektromotorů pro účely továrenské čerpání vody, ventilaci a j. V okolí St. Mihiel měli Němci velmi dokonale zelektrisovanou frontu. Byla tu rozsáhlá, hustá elektrická síť pro vysoké napětí a zelektrisovány tu i dráhy. Je to příklad, jak důležitá a potřebná jest činnost elektrotechnická, jak značně se tato ve válce rozvíjí, a že nelze jen tak ležce, bez příprav zdolatí vysoké potřeby mobilisované armády.

O odolnosti přílby píše kpt. ing. Procházka. Je známo z německé statistiky, že použitím přílby se počet zranění hlav snížil o 60%. Naše přílba jest vlastně přílba rakouská, která byla opět napodobeninou německé. Jest z chromniklové ocele. Skýtá plnou ochranu proti šrapnelovým kulíčkám, ochrání proti účinkům střepiny ručního granátu na vzdálenost větší než 3 m, proti střele z pistole vzor 22 a 24 na vzdálenost větší než 35 m, a proti střele z pušky vzor 24 na vzdálenost větší než 1000 m. Ovšem, — a to autor neuvádí — záleží velmi mnoho na sklonu, ve kterém střela na přílbu dopadne.

Škpt. ing. Vladimír Hájek.

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue française.*

Revue d'Infanterie.

Roč. 36, (1927), č. 413 a 414 (leden a únor).

Podplukovník Ducornez. **Moc pěchotní palby.** Studie o moci pěchotní palby, podepřená historickými fakty. Autor ji napsal již v roce 1922; uveřejňuje-li ji dnes, po 5 letech, či-

ní tak proto, aby připomenul všem úžasně ničivý účinek palby, na nějž se tak snadno zapomíná v klidné době mírové při různých aplikačních cvičeních na mapě a v terénu.

V lednovém a únorovém čísle *Revue d'Infanterie* vyšla dosud první část studie — historická. Jako historické příklady uvedeny jsou bitva u St.

Privat (18. srpna 1870), bitva v Champagni (září 1915), boj 83. pěší brigády u La Pompelle (1915), útok na zámek u Dixmude (5. listopadu 1914).

Z těchto příkladů činí autor závěr, že myšlenky vyjádřené francouzským cvičebním řádem pro pěchotu a týkající se palby i nutnosti, nabývají převahy palby, chceme-li postupovati, jsou úplně správné. Zejména je nutno si všípiti, že jakýkoli pohyb nebo manévry v účinné střelbě automatických zbraní, které mají volnost palby, je nemožný a že je absurdní domnívat se, že budeme moc postupovati v takové palbě, i kdybychom měli sebe většího ofensivního ducha. Vedlo by to jen k podobným hekatombám jako v roce 1914!

Nesmíme však upadnouti do druhého extrému a domnívat se, že jakmile nepřítel začne střeliti, máme zalehnouti pasivně a čekati, až naše dělostřelectvo úplně umlčí všechny nepřátelské kulometry! Naši povinnosti jest jednati tak, abychom nabyli alespoň dočasné převahy palby nad zbraněmi, které na nás střelí a využili ihned této převahy k postupu až na ztečnou vzdálenost. Nemůžeme-li této převahy nabýti, jest ovšem každý pokus o to, dostati se kupředu, úplně marný.

Autor však poznamenává, že je-li snadné definovati převahu palby, není tak snadné poznati v boji okamžik, kdy jsme ji docílili!

V příštích číslech prostuduje autor na prožitém příkladu upotřebení zásad správného využitkování palby.

Plukovník Berenguier: **Výcvik a výchova pěchoty.** (Pokračování 3. ze zářijového a listopadového čísla Revue d'Infanterie z r. 1926.)

V prvních částech obíral se autor programem výcviku velitelů v pluku.

V této stati zabývá se otázkou výcviku vojska a to jednak s hlediska organizace výcviku, jednak s hlediska úloh velitele pluku, který výcvik řídí a kontroluje.

Autor podává nejprve program výcviku nováčků podle směrnic velitele pluku a to v pěších a kulometných rotách. Zdůrazňuje, že velitel pluku musí nejen určit, ke kterým rotám a v jakém počtu mají býti nováčci zařazeni, ale i pravidla, podle kterých nutno rotám přiděliti potřebný počet instruktorů.

Pak podává plukovníkovy pokyny pro výcvik starých vojinů, pro výcvik odborníků a negramotných vojinů.

V kapitole o řízení výcviku zdůrazňuje, že velitel pluku musí neustále řídit výcvik svých důstojníků (určová-

ním témat přednášek buď všeobecného rázu nebo rázu čistě vojenského, sestavením celkového námětu taktického, podle kterého se pak provádí taktický výcvik), a prostřednictvím jich dávatí nepřímou ráz výcviku vojska.

Činnost velitele pluku projevuje se též v ustavičné kontrole výcviku; je-li potřebí, zasáhne do výcviku tím, že pozmění program podle toho, jak výcvik ve svých jednotlivých odvětvích pokračuje. Kontrola musí býti blahovonná a je absolutním pravidlem, že velitel pluku obrací se tu vždy jen na své nejbližší podřízené, t. j. velitele praporu. V příštím článku bude se autor zabývatí právě touto okolností i jejím významem pro výcvik.

Major gen. štábu v. v. Janet, Postup 123. pěší divise od posice Hindenburgovy až ke kanálu Sambre (7.—19. října 1918) a dobytí Marchavenue 12. p. plukem. (Dokončení.) Autor končí tímto článkem podrobný popis a rozbor operací 123. pěší divise v zajímaném období pronásledování Němců od posice Hindenburgovy v r. 1918, tedy v období plně pohybné války.

Věnuje celkem 27 stránek rozboru příčin různých úspěchů i neúspěchů uvedené divise a vyjímá z nich velmi zajímavá poučení.

Zdůrazňuje zejména nutnost racionálního útočného plánu, dobře přizpůsobeného okolnostem.

Ukazuje, že v pohybné válce je výhodnější, dáti útočícím jednotkám širší fronty než při útoku na opevněnou posici, aby každá jednotka měla dosti volnosti a prostoru pro manévry. Počítá, že prapor, který má dvě roty v 1. sledu, může velmi dobře operovati v pásmu širokém 600 m, pluk pak v pásmu 1.200—1.500 m, má-li dva prapory v 1. sledu.

Hranicemi mezi pluky mají býti význačné a zřetelné terenní čáry. Soudí, že není třeba určovati hranice mezi prapory, že je však důležité udati jim přesně osu postupu.

Poukazuje na to, že se v podobné válce často lépe uplatní dělostřelectvo doprovodné než dělostřelectvo přímé podpory, které zůstává poměrně v zadu a s nímž je nesnadné spojení. Jde-li o to, dostati se rychle kupředu, zdotati nepřátelské odpory, je lepší decentralizovati velení dělostřelectva. Z toho plyne, že je třeba pěchotu vybaviti pečlivým dělem dostatečné mohutnosti a podřídití dočasně velitelům pluků několik baterií dělostřelectva přímé podpory.

Není přítelem postupující clony dělostřelectké ve válce pohybné, poněvadž je to způsob příliš ztrnulý a clona ča-

sto pěchotě uteče. Soudí, že se jí může užít na počátku při vyrazení k útoku. aby byla pěchota stržena vpřed, ale jen do hloubky poměrně malé.

Klade důraz na zásobování střelivem, které je v pohybné válce velmi obtížné a poukazuje na nutnost zásobit dělostřelectvo bohatě, jinak se vystavujeme nebezpečí, že budeme zastaveni poměrně slabým nepřátelským odporem.

Velkou důležitost přikládá útočné sestavě, která musí býti pružná a dokonale přizpůsobená terénu a zprávám o nepříteli. Není schematické sestavy, která by se hodila pro všechny případy.

Zvláště je důležité přizpůsobení okolnostem použití kulometné roty v praporu, kterou si buď ponechá velitel praporu celou v ruce, nebo ji částečně rozdělí mezi své roty 1. sledu. Rovněž zvyk, udržeti si stůj co stůj jednu celou rotu v záloze bez ohledu na šířku útočného pásma a sílu nepřátelských odporů, považuje autor za příliš schematický.

Rozkazy pro útok mají býti stručné, ale úplné; je nepraktické shromažďovati vždycky velitele praporů na stanovišti velitele pluku, zvláště v noci. Rozkazy musí býti dodány podřízeným včas, aby se mohli připravit na provedení; rovněž doba, potřebná na dodání rozkazů, musí se počítati široce.

Pokud jde o spojení, nemá velitel praporu zůstávati příliš daleko za bojovou čarou, poněvadž pak nemůže mít okamžitého vlivu na boj a nemůže řídití manévru svého praporu. Spojení s dělostřelectvem musí věnovati největší péči a nutno dělostřelce neustále zpravovati o situaci, aby mohli jednati iniciativně. K tomu cíli je důležité vybavit pěchotu v hojně míře prostředky spojujací služby.

Překvapení nepřitele je nesmírně důležité. Musíme často využiti noci nebo ranní mlhy ku provedení manévru i ve větším měřítku.

Manévrovací způsobilost malých jednotek hraje ohromnou roli. Autor připomíná, že daná jednotka nesmí váhati vybočiti dočasně ze svého útočného pásma, jde-li o to, vyhnouti se přílišným ztrátám nebo obchvatem se zmocnění nepřátelského odporu, na který nelze útočiti čelně. Jednotky, které byly zastaveny palbou, neležej nečinně před nepřítelem a nečekají pasivně na dělovou palbu našeho dělostřelectva, nýbrž snaží se přesně zjistiti stanoviště nepřátelských palebných zbraní (což není tak jednoduché) a střeliti na ně vlastními prostředky. Velmi

účinnými ukázaly se nejen kulometry, ale často i puškové granáty.

Konečně upozorňuje autor na to, jak nejmenší kryt láká k sobě vojiny. Často se stává, že v takovém krytu dojde k nebezpečnému nahromadění vojsk, čemuž je nutno zabrániti.

Major Audet: **Poznámky o vele-
ní praporu v terénu.** Pokračování z minulého ročníku Revue d'Infanterie. Poznámka III. pojednává o přibližování praporu. Poznámka IV. o zjedná-
vání praporu a zahajovacím boji. Jsou to takticko-didaktické úvahy provázené theoretickými příklady (s náčrtky), které nutno čísti opatrně, abychom se nedali strhnouti ke schematisování.

Kapitán Laffargue: **Bitva oči.** Kapitán Laffargue, autor mnohé zajímavé stati v Revue d'Infanterie a velmi dobrý pozorovatel toho, co se děje na bojišti, zabývá se v této stati nutností připravit pěchotu na to, co nazývá „bitvou očí“, t. j. na důkladné pozorování bitevního pole i všeho, co by mohlo prozraditi přítomnost a činnost nepřitele. Tato příprava je tím více nutná, že moderní bojiště zeje na pohled nesmírnou prázdnotou.

Nepatrné schopnosti o výzbroji pěchoty pro pozorování a nesmírné obtíže tohoto pozorování, které musí hledati cíle velmi malých rozměrů a velmi ne-
zřetelné, v atmosféře prosycené prachem, kouřem, a často v účinné palbě nepřátelské, mají podle autora za následek většinu nesnází pěchoty, zvláště v útoku:

1. Protože nevidí, postupuje pěchota želví pomalostí, tápajíc jako slepá.

2. Protože nevidí, stává se snadno kořisti nepřátelských kulometů, jež jsou postrachem každého útoku.

3. Nevidouce, musí v taktice palby užívati způsobu slepců. Místo co by nepříteli zasáhla několika dobře mířenými ranami, musí systematicky zasypávati kulemi podezřelá pásma a linie.

4. Malá schopnost viděti nutí pěchotu, aby se stále dovolávala pomoci dělostřelectva, má-li odstraniti nejmenší překážku.

Autor volá tudíž po zdokonalení pozorování u pěchoty, neboť „ten, kdo vidí, je pánem bitvy“. Pěchota musí nabýti „převahy v pozorování nad nepřítelem“. Neopomeneme zpraviti čtenáře o dalším pokračování této stati v příštích číslech revue.

Výcvik jednotek bojové vozby.

Jak redakce poznamenává na počátku stati, jsou předpisy, týkající se bojové vozby, velmi stručné, pokud se týká výcvikových metod u této kategorie. Mimoto vyšlo až dosud pramálo studií o výcviku obsluhy tanků, ačkoliv o výcviku ostatních částí pěchoty

se po válce psalo již mnoho. Proto se redakce rozhodla uveřejnit v Revue d'Infanterie řadu článků o výcviku jednotek bojové vozby, dokud nevyjdou podrobnější předpisy, jež se připravují.

Článek navazuje na všeobecné zásady výcviku vůbec a zdůrazňuje odchytky v jejich užití u bojové vozby, vyplývající ze zvláštních jejích vlastností.

Předně výcvik jednotlivce je velmi složitý a rozmanitý, poněvadž sám materiál bojový je komplikovaný a jednotky bojové vozby se skládají vlastně ze samých poddůstojníků a odborníků. Mobilizovaný pluk bojové vozby má asi 1000 lidí, z nichž je 300 řidičů tanků a asi 700 poddůstojníků a jiných odborníků, kteří ostatně všichni musí být schopni řídit vůz. Těchto 700 odborníků je rozděleno asi na 10 kategorií: četaři, desátníci, dělníci, radiotelegrafisté, řidiči aut, spojky atd. Vidíme, jaký význam má individuální výcvik v takové jednotce!

Rovněž výcvik jednotek je složitý pro svou rozmanitost, poněvadž tu není jen četa tanků, ale i oddíl zášobací, pomocná rota atd., kterým se rovněž musí dostati kolektivního výcviku. Mimoto každá četa tanků, pro niž jedinou jsou předepsány bojové tvary a pohyby, musí se učit práci v mezích jednotky vyšší.

Důležitý je též výcvik ve spolupráci s ostatními zbraněmi, jakož i výcvik zároveň s ostatní pěchotou (nezapomínejme, že tanky jsou částí pěchoty).

Musi tudíž výcvik jednotek bojové vozby obsahovati:

- výcvik jednotlivce,
- výcvik jednotek,
- výcvik kombinovaný s ostatní pěchotou.

Tento článek obírá se zatím jen výcvikem jednotlivce.

Zdůrazňuje jednak rozsah, jednak rozmanitost tohoto výcviku, obtíže, kterým nutno čeliti při krátkodobé službě, zabývá se výcvikem odborníků, při čemž poukazuje na to, že řidiči vozů nejsou vlastně odborníky, ježto „každý voják, ať je kdekoliv zařazen, musí umět řídit tank“.

Probírá pak učebnou látku, jež se skládá:

- z výcviku v řízení a nauce o stroji tanku (asi dva měsíce),
- z řízení auta (zároveň s prvním výcvikem),
- z tělesné výchovy a výcviku v ochraně proti plynům,
- z výcviku ve střelbě (jen řidiči cvičí se ve střelbě z kulometu a děla),
- z výcviku v polní službě,
- z pěšího výcviku.

Nato přechází k výcviku poddůstojníků.

Výcvik vojinů na desátníka koná se buď v praporu nebo v pluku sloučením jich do zvláštní jednotky; stáť podává pak všeobecný program výcviku na desátníka a na četaře.

Na konci pak probírá úlohu, jakou mají při výcviku různí velitelé, počínaje velitelem pluku a končíc velitelem roty tanků.

Plukovník Lugand: **V Maroku. Operace 61. pluku marockých střelců u Tazy.**

Pluk. Lugand: **Studie o bojích v Maroku.** Dokončení z minulého ročníku o operacích 61. pluku marockých střelců v roce 1926.

Revue d'Etudes Militaires.

Roč. 15 (1927) č. 1 a 2.

Číslem 1. z 1. února zahajuje redakce nový ročník této revue (roč. 1927—1928), která je určena pro kandidáty na Válečnou školu v Paříži. Vzhledem k jejímu účelu bylo by lze ji srovnati s Přípravkou pro Válečnou školu v našich Vojenských Rozhledech. Systém je však poněkud jiný.

Redakční kruh sestává z odborníků vojenských i civilních. Vydávaná revue slouží jen za rámec rozsáhlé a výborně organizované práce, jejímž účelem je připraviti kandidáty na zkoušku do Válečné školy v období jednoho roku nebo dvou let ve všech oborech, žádaných zkušebním programem. Revue uveřejňuje jednak články rázu čistě vojenského, jednak články národohospodářské, historické, právnické atd., pokud mohou zajímati budoucího důstojníka generálního štábu. Každý měsíc uveřejňuje námět v mezích divise. Každý přihlásivší se kandidát platí měsíčně 50 franků a dostává kromě uvedeně revue litografované předměty, náměty, práce z oboru organizace armády a p. Zasilá svá řešení námětů. Tyto náměty vrací redakce revue každému účastníku opravené, přiloží autorské řešení i diskusi námětu a udělí podrobné rady, jak se má studovati. Celá práce řídí se přesným a velmi promyšleným programem, aby se každý vskutku naučil tomu, co bude u zkoušky potřebovati a aby se naučil pracovati, mysliti a svoje myšlenky jasně vyjadřovati v písemných pracích.

Revue obsahuje velmi cenné rady, jak máme duševně pracovati, abychom se dodělali určitého úspěchu; jak si máme práci rozdělit, jak studovati prameny a p. Podrobný popis tohoto didaktického systému vedl by nás příliš daleko. Doporučujeme čtenářům,

aby si tuto revue sami přečetli v její části didaktické.

Na příště budeme zde recenzovat jen ty články, které v této revue vyjdou a jejichž autory jsou známí odborníci.

Břežnové číslo přináší 1. část studie o bitvě u Marenga (14. června 1800).

V únorovém čísle je taktický námět č. 1. v divisi (směna) a námět, jenž byl dán při zkoušce do válečné školy v Paříži v r. 1926 (pro kandidáty na rok 1927).

Břežnové číslo podává námět č. 2 (přibližování, zjednáni dotyku s valnými voji nepříteli). Škpt. Pohunek.

b) Revues belgické.

Bulletin belge des Sciences Militaires

Roč. VIII. (1927), leden.

Operace belgické armády ve válce 1914—1918. — Ústup na Yseru, Den 13. října 1914. Pohyby hlavních sil armády. Operace 1. a 2. jezdecké divise. Rozhodnutí hlavního velitelství belgického pro 14. říjen.

Plk. Merzbach a kpt. komandant Herbiet: Pravda o obraně Namuru. — Obhajování činnosti obhájce Namuru generála Michela proti tvrzením Jeana Fleuriera v *Revue militaire suisse* z r. 1924 (květen). Autoři docházejí k závěru, že obrana Namuru splnila svůj úkol.

Mjr. Deguent: Stálá opevnění v obraně země. (Dokr.) — Obranný systém západní fronty ruské (na Němenu, Narevu, Bobru, Visle, Bugu a proti haličské frontě). Tento obranný systém je charakterisován přednostmi a opevněními zadržovacími. Ruské pevnosti měly chvilami značný vliv na operace na východě. Chránily mobilisaci a nástup ruských armád, několikráte zastíraly Němcům chystané ofensivy, zabránily zkáze ruské armády za cenu poměrně malých ztrát. Od léta r. 1915 neměly vlivu, avšak vyplnily důležitou úlohu.

Rakousko-uherské pevnosti — jako jinde — kryly mobilisaci a nástup armád; Přemysl splnil tuto úlohu speciálně pro armády poslané do Haliče a je klasickým příkladem strategických služeb, jež mají prokázat stálá opevnění. Celkem hodně pomohly rakousko-uherským armádám.

Stálá opevnění německá nezasáhla sice aktivně za války, je však zajímavé sledovati zásady, na nichž spočíval německý obranný systém a uvědomiti si jeho důležitost, když základem válečné doktriny byla ofensiva. Na západě mají podepříti brutální ofensivu proti Francii s co největšími vojsky hned od počátku, na východě mají podporovati proti Rusku defensivní operace s počátku malé armády, ježto mobilisace a nástup ruský měly být pomalé.

V celku obranný systém německý v r. 1914 je charakterisován pevnostmi tvořícími předmostí, z nichž některé tvořily opevněný kraj, avšak bez stálých opevnění v mezerách (některé

z těchto mezer byly zesíleny před vypuknutím nepřátelství přechodnými opevněními) a několika opevněními majícími jen zadržovací úkol (defilés ve Vogesách nebo mezi jezery).

Na západní frontě německé pevnosti splnily úplně svou úlohu krycí a jako ofensivní základny. Opevněný kraj Mety-Thionville s počátku kryl nástup německých vojsk za frontou; Thionville, Mety a Štrasburk blízko fronty byly ohromnými zásobárnami potravin a střeliva a zároveň stálou hrozbou proti francouzské armádě. Spojenci neútočili na žádnou německou pevnost na východě — kromě pevnosti Lötzenu a níž Rusové bez úspěchu útočili v srpnu 1914 — nebyla žádná ohrožena.

Autoři činí tento závěr: stálé opevnění prokázalo všude znamenité služby, které dokazují znovu jeho užitečnost a nezbytnost při obraně země.

Vývoj francouzských názorů na úlohu a užití stálých opevnění. Úloha a rozdělení stálých opevnění v jednotlivých státech musí být určovány úvahami výlučně strategickými.

V 2. čísle ukončuje pak autor tuto studii a praví: Podobu stálého opevnění musí být přesně stanovena. Každý stát a ve státě každé opevnění jeví zvláštní podoby opevnění. Je nutno vystříhati se zde dogmatismu. Zásady pro úlohy a rozdělení stálých opevnění. Stálá opevnění v ofensivním opevňovacím plánu, v defensivním obranném plánu pro obranu přímo na hranicích, v defensivním obranném plánu ústupovém. Stanovení defensivního systému určitého státu (v daném případě Belgie). Stálá opevnění států nedovolují systematickou aplikaci jediného systému. Musí být určena úvahami strategickými tak, aby mohla plnit úlohy krytu, podpory strategické základny pro ofensivu do nepřátelské země, hradby proti nepřátelské ofensivě, taktické podpory vojska v poli.

Nynější (leden 1927) obranná organizace na východní německé frontě.

Major Van Egroo: Bitva u Monsu. IV. Taktické úvahy vyplývající z této bitvy.

Kpt. komandant Sottiaux. Úvahy o taktickém použití dělostřelectva. Poznámky k novému belgickému

kému předpisu o taktickém použití dělostřelectvu.

Roč. VIII. (1927), únor.

Operace belgické armády ve válce 1914—1918. Ústup na Yseru. 14. říjen 1914. Rozhodnutí hlavního velitelství. Operace jezdeckva. Pohyby hlavních sil armády.

Mjr. Van Egroo: Bitva u Monsu. (Dokončení.) V. Praktické poučení a závěry z této bitvy.

Generálmajor Pouleur: Způsoby pozorování dělostřelecké palby.

Mjr. Henrotte: Naše pěchotní dělostřelectvo. Autor dochází k závěru, že vzhledem k malým finančním prostředkům belgické armády postačí k těmto účelům nyní moždír 7-6 A. Ostatně ani nemá belgická armáda zbraně, která by byla lepší než dosavadní moždíř. Moždíř 7-6 A má obtíže ve střelbě na pohyblivé cíle a v zásobování střelivem. Proto autor navrhuje zavést lepší miřidla a zjednotit dosavadní předpisy o míření a nabíjení, které jsou zdoluhavé. Obtížím v zásobování střelivem chce čelit sestavením zvláštních nosiček, nesených dvěma muži, která při pochodu byla by vezena na muničním voze.

Na divisi (tříplukovou) připadá jedna baterie moždířů o 3 četach po 4 moždířích; tedy 12 děl na průměrnou frontu 4 km. Autor by doporučoval aspoň rozmnožit organickou dotaci pěšího pluku na baterii o 2 četach po 4 dělech.

Kap. cdt. R. Beretzé-Colet: Doktriny použití dělostřelectva. II. Útok. Autor porovnává předpisy německé, anglické, francouzské a belgické pro tyto otázky: organizace velitelství dělostřelectva, rozdělení dělostřelectva a jeho úkolů, příprava útoku, doprovod útoku, využití úspěchu. A) Organizace velitelství dělostřelectva.

Lucien Godeaux: Druhý balistický problém. Formuly balisti-

ckých výpočtů rotace střel podle výzkumů italského badatele V. Burzia.

Roč. VIII. (1927), březen.

Operace belgické armády ve válce 1914—1918. Ústup na Yseru. 15. říjen 1914. Rozhodnutí hlavního velitelství. Ústup skupiny generála Michela (1. divise, 4. divise a brigáda francouzských námořnických střelců). Operace 2. a 3. divise. Operace 5. a 6. divise. Operace jezdeckva.

Mjr. Barthélemi: Problém zajištění. B. Tažení 1809. Válka severu proti jihu (1861—65). Válka 1870.

Mjr. Paquot: Pěchotní dělostřelectvo. Taktika tohoto dělostřelectva ve Francii, Spojených státech, Anglii, Itálii, Belgii a v Německu.

Mjr. Verhaegen: Studie o organizaci lehkých vojsk. Rozbor otázky smíšených lehkých oddílů (pěších jezdců, praporů složených z jezdců, cyklistů a obrněných automobilů, tak zvaných lehkých divisi atd.) ve světle předpisů německých, francouzských, anglických a belgických a nejnovější odborné literatury. Nynější typy jejich ve Francii, Německu, Anglii a v Polsku, vzájemné jejich srovnávání a hodnocení vzhledem k jejich úlohám (přezvědy, kryt, zajištění).

Autor si přeje mít jejich organizaci v rámci jezdeckva: byly by tak jednoho původu, tvořily by jednotnou zbraň; při tom připouští, že bude nutno počítati i s jednotkami, převážnými na automobilech.

Mjr. lékař Leman: Organizace a působení vojenské zdravotnické služby. Na podkladě odborné literatury líčí vývoj o organizaci této služby od nejstarších dob do doby nejnovější. I. Vývoj vojenské zdravotnické služby od jejich počátků až do r. 1914. Starý věk. Střední věk. Nový věk: renesance, 30letá válka, 18. století. Revoluce a první císařství. Bs.

c) *Revue* švýcarské.

Allgemeine schweizerische Militärzeitung.

Ročník 72. (1926); čís. 7.

Kpt. O. Weisz: „Zur Reform des Militärischen Vorunterrichts“. Poměrně krátká doba vojenského výcviku za mírného systému naprosto nestačí, aby nastoupivší nováčci byli tak vycvičení, jak toho vyžaduje moderní válečnictví. Proloužení vojenské služby nebo početní rozmnožení švýcarské milice ne lze si mysliti. Proto je ve Švýcarsku zavedena předběžná vojenská výchova mládeže.

Autor článku udává ve velmi obsáhlém a podrobném pojednání směrnice, podle nichž by měla být provedena reforma dosavadní předběžné vojenské výchovy, a to tak, aby nevznikla rivalita mezi vojenskou správou a organizací svazů tělocvičných a střeleckých, jež, jak se zdá, hledí předběžný vojenský výcvik školní mládeže vymániti z vojenského prostředí a strhnouti jej na sebe. Autor vyžaduje intenzivní spolupráci těchto sdružení rukou v ruce s vojenskou správou, navrhuje sestavení instruktorských smíšených kádří z řad nejlépe kvalifikovaných důstojníků, poddůstojníků a delegátů zmíně-

ných Svazů, aby předběžná příprava mládeže k vojenské povinnosti dosáhla svého cíle, vychovávající dorost po stránce fyzické i morální k dobru státu. V č. 8. končí pak autor tuto studii úpravou branné přípravy mládeže, obsahující detailní organizační kursů a podrobné programy výcviku s udáním instrukční látky.

Desátník Walter Hähn. „Unsere Pflicht.“ Množí-li se v některých denních listech útoky na brannou moc Švýcarska a vyslovují-li se pochybnosti o jejím významu, je to podle názoru pisatelova důsledkem pasivity, s jakou vojenské vrstvy podobné zprávy přijímají. Pisatel je toho názoru, že veřejnost potřebuje, aby byla všestranně informována a že je proto povinností vojenské správy, aby na každou i sebe menší zmínku o armádě reagovala. Odporčuje dále konati veřejné propagační přednášky o časových vojenských otázkách; největší váhu klade ovšem na přímý, osobní vliv každého představeného na svěřené mu nováčky, z nichž se dají vzbuzováním zájmu k armádě vychováti její nejlepší obránci.

Kpt. A. Amy: „L'avancement dans l'Armée.“ (Návrhy na úpravu provádění povyšování mužstva, poddůstojníků a důstojníků.)

Číslo 8.

Plk. Dollfus: „La Motion Dollfus au Conseil National.“ V rozpočtu švýcarského spolkového státu na rok 1927 figuruje pro armádní výdaje položka 85 milionů švýc. franků. Této částky, jež je za všeobecné úsporné tendence proti dřívějším letům snížena, musí býti použito co nejracionalněji a její výše nesmí býti nikterak překročena. Plukovník Dollfus, předseda ústředního výboru Svazu švýc. důstojníků a zároveň předseda švýcarské asociace pro Svaz Národů, přednesl parlamentnímu fóru jisté reformní návrhy k ekonomičtějšímu hospodaření v armádní správě, jež nepostrádají zajímavosti i pro naše poměry. Absolutní nutností nepřekročení udaný finanční limit je švýcarská vojenská správa téměř paralysována a v každé činnosti pronásledována stálým ohledem na tuto okolnost; v důsledku toho upouští i od různých důležitých opatření, třeba je si vědoma jejich významu. Autor přirovnává vhodně dnešní stav armády v poměru k financím k člověku, jenž si dal uší příliš těsný oděv, a obává se, že mu při sebe menším pohybu praskne. Má-li se dosáhnouti uspokojivých výsledků, je nutno, aby armáda byla početně zrestringována, při čemž může býti konečný efekt stejně dobrý, bude-li malá

armáda pečlivě organizována a dokonale vycvičena.

Zjednodušení vidí autor na př. v odstranění dosavadního systému těžkých divísi o 3 brigádách a v zavedení lehkých divísi, z nichž by každá měla 3 pluky, což by při celkovém počtu 15 divísi znamenalo 45 pluků. Z nové organizace vzniká úspora snížením velkých početních stavů štábů divísi a armádních velitelství, snížením inspekci a p. Dále navrhuje zrestringovati počet osobních koní vyšších důstojníků, kteří, počínaje velitelem brigády, používají při služebních výkonech modernějších a racionálnějších dopravních prostředků (automobilů); podle názoru autorova by bylo možno užití úspor, vzniklých zmenšením nákladu na koně pro přidělení osobních automobilů podle nutnosti i velitelům menších útvarů, kteří by získali tím větší pohyblivost.

Navrhované zjednodušení armádního aparátu a s tím spojené zmenšení nákladu vztahuje se i na ústředí vojenské správy. Autor proponuje snížení dosavadního enormního stavu 14 velitelů divísi na 3 velitele divísi, z nichž jeden by byl vrchním velitelem odpovědným za výcvik a v případě války stal by se eventuálně nejvyšším armádním velitelem; mimo to by mělo ústředí jednu skupinu mobilizační v rámci dnešního hlavního štábu a konečně speciální úřad šéfa kontroly vojenských financí, jehož úkolem by bylo kontrolovati, je-li vojenský kredit skutečně ekonomicky vyčerpáván.

Mjr. Hegetschweiler: „Zur Frage der Ausbildung von Stabsoffizieren.“ Povyšování do kterékoli hodnosti ve švýcarské armádě předpokládá absolvování jednotlivých kursů, v nichž si frekventanti osvoji teorii, a pak následuje praktické uplatnění v té či oné funkci. Této nezbytné kombinace teorie s praxí postrádá autor při školení vyšších důstojníků, kteří sice získávají v příslušném kursu (Zentralschule II. náš kurs pro velitele oddílů) nezbytné vědomosti teoretické, avšak nemají možnosti upevniti je praxí, ježto se s nováčky probere toliko výcvik jednotlivce a spolupráce nanejvýš v rotné kdežto k cvičením praporním již nedojde. Autor odporčuje, aby vyšší důstojník, jenž absolvoval kurs pro velitele praporu nebo oddílu, byl na 2-3 neděle, jež po návratu z kursů zbývajících pro výcvik nováčků, přidělen k některé jiné zbraní, čímž získá mnohem více než nečinností u vlastního tělesa.

Mjr. Pfenniger: „Die Reform des schweizerischen Militärstrafrechtes.“ Dnem 1. ledna 1928 má býti ve švýc. armádě zavedena nová trestní

pravomoc, jejíž nástin byl propracován již r. 1918 a předložen spolkovému shromáždění. Návrh sám je v posledním stadiu parlamentního projednávání a jde toliko o odstranění těchto zásadních diferencí:

Dosavadní trestní pravomoc se vztahovala na dvě údobí: službu instrukční a aktivní i s válečnou, kdežto nové zpracování předpokládá jako třetí samostatnou část, službu za války. Většina se kloní k novému rozdělení na tři skupiny, ježto dřívější zkušenosti ukázaly, že na př. při ochraně hranic za světové války vešla v platnost nařízení pro válečnou dobu, jež však byla neobyčejně přísná a budila nespokojenost obyvatelstva.

Ostatní dosud neodstraněné rozpory jsou rázu juristického, vojenského a politického; na př. formální stylisace předpisů, otázka používání termínu „přečin“ a „zločin“, otázka beztrestnosti porušení při provádění daného rozkazu, anebo spoluodpovědnosti za nařízený výkon, jenž by byl rázu zřejmého protizákonného, způsob nastoupení trestu — zda hned či po dokončení přesazení služby — odnětí žoldu na dobu trestu, znecucení státní vlajky a p.

Číslo 9.

Plk. Pavel Knapp: „Gedanken zu dem Artikel des Herrn Obersten von Diesbach.“ Z obsahu četných článků uveřejněných v tomto ročníku, je vidět, jakou krizi prožívá v poslední době švýcarská armáda, jsouc postavena před hamletovské „být či nebýt?“ Programový odpor jistých politických stran proti udržování branné moci značně zevšeobecněl a vzrostl zejména po uzavření locarnských smluv, jež značně procento optimisticky smýšlejícího občanstva považuje za počátek světového odzbrojení a připojuje se proto k požadavku zrestringování švýcarské milice; druzí sice uznávají nutnost existence obranného kádru, ale poukazují na organizační, technické, materiální a výcvikové nedostatky armády a prohlašují ji za dnešního stavu za neschopnou odporu v moderním boji. Je přirozené, že od vojenské správy vycházejí repliky z důvodů zásadních a mnozí se poukazy na nezbytnost udržení milice, spojené s různými reformními návrhy.

V tomto smyslu je psán úvod článku velitele 22. pěší brigády, jenž v dalším reaguje na návrhy obranné strategie plk. Diesbacha, o nichž bylo referováno v obsahu 5. čís. tohoto časopisu. („Eine notwendige Entwicklung unserer Verteidigungsstrategie.“)

Autor podává věcné námítky proti navrhovanému systému obrany, ježto nepovažuje zejména organizování spe-

ciálních elitních pěchotních oddílů k ochraně hranic za výhodné a vyhovující při vážném nepřátelském útoku. Odpor těchto oddílů by nebyl vážnější překážkou nepříteli, vyzbrojenému všemi moderními technickými pomůckami, jako tanky, těžkými kulomety a dělostřelectvem, a naopak by příliš brzká porážka hraničních jednotek způsobila toliko větší chaos a deprimování ve vnitrozemí. Švýcarsko musí podle názoru autora použití k ochraně svých hranic nejujímavějších zbraní, hlavně dělostřelectva. Aby se však přizpůsobilo lokálním poměrům a terénním podmínkám, navrhuje rovněž, aby bylo organizováno v speciální oddíly, složené z půlbaterie horského dělostřelectva, 3 těžkých a asi 10 lehkých kulometů, s přidělením nutného počtu pěšáků a ženistů. Pro tyto oddíly žádá přidělení nákladních automobilů, aby měly možnost rychlého pohybu a aby jich, bylo-li by nutností, bylo možno použít tam, kde jich bude právě potřeba.

Npor. Edgar Pfenniger: „Verwendung des Mitrailleur-Kompagnie-Offiziers im Gefecht.“ Nižší důstojník, jenž je zařazen u kulometné roty švýcarské armády, bývá přidělen ke kulometnému terénu, u něhož obstarává dodávání střeliva do prvního bitevního sledu, regulování zásob střeliva, udržování materiálu a ubytování i ošetřování potahů atd. Školení důstojnického dorostu se provádí rovněž v tomto směru, takže na výcvik taktický nezbývá času. Pisatel zdůrazňuje požadavek, aby důstojník přidělený veliteli kulometné roty byl jeho skutečným zástupcem, jenž je obeznámen se všemi povinnostmi velitele, aby za boje dlel v první bitevní čáře společně s velitelem, aby byl přítomen vydání všeobecných dispoicí i speciálních úkolů, aby znal úmysl velitelův a rozmístění jednotlivých čet, zkrátka, aby mohl, kdyby bylo nutno, kdykoli převzít vedení celé roty.

Kpt. gštbu. A. Meili: „Getreidemonopol und Landesverteidigung.“ Švýcarsko zažilo při vzniku světové války r. 1914 trpké zkušenosti v oboru zásobování pohraničních krajů obilím, ježto železnice a motorová vozidla byla v permanentě pro vojenské transporty osob a materiálu, takže na dopravku obilí nezbývalo dopravních prostředků a některé pohraniční kantony ocitly se po jistou dobu bez chleba. Aby bylo zabráněno opakování podobných katastrofálních zjevů, byl zaveden státní obilní monopol, proti němuž se však v poslední době vyskytují četní odpůrci.

Autor článku ukazuje na následky, jež by mělo zrušení obilního monopolu po-

stránce vojenské pohotovosti, připomíná kalamitý z prvních dní světové války a zdůrazňuje nutnost regulování obilních zásob monopolní správou. Uvádí výhody, jež vyplývají z rovnoměrného zařizování obilních skladů ve mlýnech po celé státní oblasti, tedy i v krajích pohraničních, a žádá, aby monopol byl zachován v dnešní formě, v zájmu zemské obrany i v zájmu celého státu.

Kpt. Jan Farner: „Der neue Geist.“ Zprvu citovaný článek pluk. Diesbacha o vývoji obranné strategie Švýcarska vzbudil značnou odezvu ve vojenských vrstvách. Kpt. Farner připojuje se vše k projevům plk. Diesbacha o sestavení zvláštních elitních oddílů k ochraně hranic, jež by vedly

obranu státu „v novém duchu“. Přináší je článek zajímavý tím, že jako ideální vzor tohoto druhu obrany uvádí autor národní organizaci našich sousedů, totiž maďarské „hirdiny“ (vítěz), vesměs vybrané, národnostně neprosto spolehlivé a za války se vyznamnavší muže bez rozdílu hodností, jimž stát přiděluje v pohraničním pásmu půdu a statky s právem dědičnosti, aby si tímto způsobem vytvořili široký řetěz spolehlivých obránců vlasti. Autor článku doporučuje k následování tento postup Švýcarsku.

Redakce: „Die geistige Arbeit in unserer Armee“.

Por. E. Huber: „Das Material unserer Feldtelegraphenkompanie und seine Verwendung.“ Npor. Renes.

d) Revues německé.

Wissen und Wehr.

Ročník 1927, sešit 1.

Plk. Kurt Liebmann: Die Entwicklung der Frage eines einheitlichen Oberbefehls im Weltkriege.)

Autor jest přednostou oddělení v ministerstvu říšské obrany. Jeho studie jest sice poněkud rozvláčná, vystihuje však bystře jádro věci. Všeobecně se myslí, že bylo dosaženo jednotnosti velení vhodnější a dříve u centrálních mocností než u Dohody. Autor dokazuje opak a nutno mu dání za pravdu.

Úvodem objasňuje pojem jednotného vrchního velení, neboť tomu jinak rozuměly ústřední mocnosti a jinak na př. Francouzi. Rozumili-li se jednotnosti vrchního velení tak, že jsou armády všech koaličních států řízeny na všech frontách jediným společným velitelem, pak se k tomuto ideálu dopracovaly ústřední mocnosti až v r. 1916, státy Dohody však vůbec nikdy. Přes to však bylo vedení války u Dohody jednotnější než u spojenců.

Problém jednotnosti není v otázce „jak uskutečnit jednotné vrchní velitelství“, nýbrž v otázce „jak dosáhnouti jednotnosti ve vedení války“. Ústřední mocnosti se snažily o jednotnost vojenského velení, nedosáhly však vůbec jednotnosti ve vedení války. Naproti tomu Dohoda zřekla se pokusu o jednotné velení, za to však dosáhla toho, že vedoucí státníci se dohodli o válečných cílech, o metodách, jichž se má používat a spokojila se tím, že na každém společném bojišti byl postupem doby ustanoven jediný společný velitel. A tento postup byl správnější.

*) Srovnej „V. R.“, roč. V., čís. 5, str. 217.

Své tvrzení dokazuje autor tím, že v oddělených kapitolách podrobně děj historický vývoj usilí o jednotnost jednání u ústředních mocností, jednání u dohodových států.

V době míru ústřední mocnosti neupravily skoro vůbec otázku jednotnosti. Německo nedovedlo vyřešiti ani své vlastní vnitřní státní problém o jednotném vedení války. Vrchní vedení mělo císař, ale za politické vedení byl odpovědný náčelník gen. štábu, pokud šlo o operace na souši, a za vedení námořních operací odpovídal náčelník administrativního štábu. Operační plán generálního štábu byl oznámen říšskému kancléři jen ve velkých rysech, říšský kancléř se vyhýbal diskusi o plánu a o jeho možných politických následcích. Oba dohromady věděli jen velmi málo o úmyslech a cílech válečného námořnictva. Scházela právě od Bismarckových dob velká společná směřnice. Následek toho byl, že jmenování vůdce nepracovali společně, nýbrž vedle sebe někdy i proti sobě.

Podobně tomu bylo i v Rakousku-Uhersku, kde byl problém ještě střežen státní formou, dualismem, a různými stanoviskem jednotlivých národností.

V míru bylo o jednotnost vedení války postaráno jen tím, že náčelník generálních štábů trojspolku stanovil hlavní rysy nástupu a prvních operací. Mezi členy trojspolku nebylo naprosto důvěry, zvláště vůči Italii; ale Německo váhalo odhaliti karty i vůči Rakousku-Uhersku (Redlova aféra). A tak se jen vědělo, že Německo povede hlavní úder proti Francii a že do té doby, než bude Francie poražena, má Rakousko-Uhersko a malá část německých sil kryti Berlín, tedy tyl německých armád proti Rusku. Tento kryt měl býti řešen ohledně sívně. To bylo tak asi vše. Podrobnosti

o směrech ofensivy rakouské a německé proti Rusku, o cílech a o síle zasazených armád nebyly sjednány, vše bylo ponecháno jednotlivým mocnostem a případným dohodám až za operací.

Vojenská ujednání nebyla tedy ani jasná, ani úplná. Politická vůdčí místa se však o jednotnost ani nenamáhala. A tak, když válka vypukla, všichni jednotlivci ani v politickém, ani ve vojenském vedení války, ba nebyl ustanoven ani společný vojenský velitel na frontě proti Rusku.

Následek toho byl nesoulad vojenských operací rakousko-uherské armády s 8. nebo 9. německou armádou v srpnu a září 1914 a první rozladění mezi vrchními velitelstvími obou spojenečtí. Systém dohod a dorozumění mezi oběma náčelníky generálního štábu se neosvědčil ani teď ani později, zvláště když k němu přistoupily i silné osobní antipatie mezi generálem Falkenhaynem a generálem Conrádem. Velkou závadou pro dorozumění byla i vzdálenost obou vrchních velitelství od sebe: německé v Charleville-Mézières, rakouské v Těšíně. Autor probírá další válečná období a ukazuje, jak nejdůležitější brzdila úspěšnou společnou činnost obou armád.

Krise dostoupila vrcholu v r. 1916, kdy Falkenhayn šel na Verdun a Conrád na Asiago, aniž se staral jeden o druhého. Oba útoky se shroutily, když Brusilov zahájil v srpnu 1916 svou ofensivu. Na podzim 1916 ujmají se Hindenburg s Ludendorffem vrchního vojenského řízení všech německých vojsk a tu dochází k prvnímu vážnému kroku o jednotnost. Vrchním společným velitelem armád čtyřspolku byl ustanoven císař Vilém. Autor uvádí doslovné změny příslušných úmluv. Císaři přišlo vrchní řízení operací vojsk, jichž se mělo upotřebiti, úprava velitelství na společných frontách. Ale před každým důležitým rozhodnutím měli býti slyšeni vrchní velitelé a náčelníci generálních štábů ostatních tří států a zásadně měla býti vždy vyhledávána shoda o názorech.

Toto řešení nebylo šťastné, poněvadž nebylo úplné. Císař Vilém byl sice formálně vrchním velitelem, v praxi však zůstalo při starém systému obecných dohod. Úmluva se konečně omezovala jen na čistě vojenské velení a neobsažila celé vedení války. To se ukázalo, když na trůn nastoupil císař Karel. Politické vedení války, které v Rakousko-Uhersku leželo v jeho a v Čerínových rukách, odvrátilo se brzy a úplně od německého směru. I když nebylo vojenských třenic, jakmile byl Conrád nahrazen gen. Arzem

v. Straussenburg, nastaly rozpory politického rázu, které dokázaly pochybnost přijatého systému. Jen jeho zásadní změna, spojení vojenských i politických vůdců všech států čtyřspolku v jeden jediný orgán mohlo přinést záchranu.

Autor si představuje tento nejvyšší společný orgán, který nazývá Oberste Kriegsleitung, tak, že by v něm byly podle parity zastoupeny všechny spojené státy. Předsedou byl by německý císař, členy byli by vůdčí státníci a náčelníci generálních štábů všech států. Vrchními veliteli jednotlivých armád a front byli by jmenováni jiní generálové. Sídlem vrchního vedení byl by Berlín. Účel: dohoda státníků o politických cílech války a o metodách, kterých by se mělo použiti, jednota vojenských operací, úprava velitelské otázky na frontách, kde by byly za společným cílem zasazeny armády různých států.

Výhodu tohoto systému vidí autor v tom, že úzký, téměř denní styk vůdců politických i vojenských všech spojených států by v nejvyšší míře zajistil dohodu a jednotnost a zabránil třenicím. Podobně složený orgán, kde každý ze států měl možnost plně uplatnit své stanovisko a své zájmy, jedině mohl správně zjistiti zájmy celku a jeho rozhodnutí byla by měla všude potřebnou autoritu a váhu. Pečlivé studium společných a celkových zájmů bylo možné tím, že členové zmíněného nejvyššího ústředí byli by ušetřeni starostí o podrobné řízení vojenských a politických operací na jednotlivých frontách nebo v jednotlivých státech. (Pokračování).

Kpt. rak. armády: **Die Krise der 7. österr.-ung. Armee nach der Schlacht bei Okna.** (Dokončení.)

Vojenský vrch. zástupce Frey: **Die neue Heeres-Disziplinarstrafordnung.** Článek uvádí rozdíly nového vojenského trestního řádu proti řádu dřívějšímu.

Vojensko-politický přehled (ukončen dnem 11. I. 1927) pojednává o výsledku jednání Společnosti národů v prosinci 1926, kterým byla ukončena působnost mezispojenecké vojenské kontrolní komise; oznamuje, že napětí francouzsko-italská značně polevilo a že na alpských hranicích došlo jen k málo významným vojenským přesunům a posílám obou států, probírá dále smlouvu italsko-albánskou a zabývá se podrobně výsledkem ríšské britské konference v Londýně 1926. Nakonec podává stručný, ale výstižný přehled vývoje bojů a zápletek v republice Nicaragua a o vlivu a z něho vzniklých rozporů mezi Severní Amerikou a Mexikem.

Št.

Ročník 111 (1926) sešit 1.

Dr. Szczepanski: „Zur 60. Wiederkehr des Tages von Königgrätz.“ Historická vzpomínka.

Plk. Blümer: „Mensch und Material.“ Příspěvek k studiu válečné psychologie. Několik hrdinských činů francouzských posádek Němci obléžených.

— **„Militärpolitisches aus den nordischen Staaten.“**

Dánsko. Provedenou reformou byla armáda, pokud jde o pěší vojsko a jezdectvo, zmenšena a zmodernisována. Zůstalo rámcové vojsko s všeobecnou brannou povinností a služební dobou od 5—14 měsíců a má v míru 3 divise, ve válce 120.000 mužů s moderní výzbrojí. Značnému přílivu se těší dobrovolné svazy, které stát podporuje. Námořnictvo má 140 důstojníků a 4.000 mužů. Letošních manévřů se zúčastnilo 14.000 mužů a část loďstva.

Švédsko. Provedeno snížení počtu o $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ z důvodů úspornosti, při čemž značně snížen počet důstojnictva a poddůstojníků. Délka služební doby změněna nebyla. Letectvo pozemní armády a letectvo námořnictva bylo spojeno v jeden celek pod vedením zvláštního velitele. Nyní má letectvo 4 letecké prapory (letky) a leteckou školu. Průprava národa pro možnou válku byla svěřena zvláštní říšské komisi.

Sešit 2.

Generálmajor v. Ohnesorge: „Die Legende von der Überlegenheit der französischen Artillerie gegenüber der deutschen im Jahre 1914.“ Autor odpovídá na tyto otázky: a) V čem záležela na počátku války převaha německého dělostřelectva nad nepřátelským a naopak? b) Jaký byl tento poměr na sklonku války?

Ad a) Německo mělo převahu: 1. v lehké polní houfnici 10,5 cm, 2. v těžkém polním dělostřelectvu, 3. poněkud ve větší ráži lehkých děl, 4. v dělostřelectvu proti letadlům, 5. v pohyblivosti dělostřelectva a 6. ve větší donosnosti nejdůležitějších děl.

Ad b) Německo bylo zase slabší: 1. v nedostatečném dostřelu lehkého pol. dělostřelectva, 2. v slabém morálním účinku granátů pol. děl, 3. v horském dělostřelectvu, jež úplně chybělo, 4. proti velkým zásobám střeliva franc. pol. dělostřelectva, 5. v prozkoumávání vzduchu a v zastílování pomocí letců a 6. proti převaze Francouzů ve využití terénu dělostřelectvem.

Major Kaiser: „Bewegliche Artillerie-Messstrups.“ Vývoj měřických oddílů dělostřelectva za války.

Generál v. Kuhl: „Ein französisches Urteil über die Ursachen der deutschen Niederlage 1918.“ Rozbor knihy franc. pplk. Paqueta „La défaite militaire de l'Allemagne en 1918“ (nákł. Berger-Levrault, Paříž 1926), v níž autor srovnává strategii a taktiku dvou velkých vůdců, Ludendorffa a Focha.

— **„Die Schlacht der Zukunft.“** Několik názorů o budoucí válce podle článku ital. pluk. Teffarappa „La grande battaglia moderna“ (viz Alere Flammam).

— **„Mit ungarischen Batterien bei den Dardanellen, in Arabien, Palästina, der Halbinsel Sinai und am Kanal von Suez.“** Obšírný výťah zajímavých dat o účasti maďarského dělostřelectva ve válce v Malé Asii ze stejnojmenné knihy št. lékaře dra Gyuly Kémeny (Budapešť 1926).

Haerter-Solln: „Kampfwagenabwehrwaffen.“ Polemika s článkem „Einfache Kampfwagenabwehrwaffen“ v 35. č. M-W. z 18. 3. m. r.

Poručík Pusch: „Das Gitternetz.“ Popis nových německých map s „mřížkovou sítí“ k přesnému zjišťování a označování míst pro střelbu.

Sešit 3.

„Annuaire militaire 1925.“ Rozbor druhého čísla této ročenky, vydávané Společností národů v Ženevě (1926).

„Pferd, Motor-Fahrrad.“ Srovnávací studie moderních dopravních prostředků.

Mügge: „Englische Kampfwagenübungen.“ Výťah z článku angl. kpt. Harta v „Daily Telegraph“ ze 17. 3. t. m.

Sešit 4.

v. Wangenheim: „Das Flugzeug im Nachschubdienst.“ Zásobování v budoucí válce usnadní zvláštní dopravní letadla pro dopravu střeliva a proviantu. Ve světové válce nedošlo k použití letadel k tomuto účelu, protože přemysl byl zaměřen na výrobu bojových letounů. Dosud byly ve smyslu dopravním zkonstruovány sanitní letouny a Dornier pro dopravu raněných. — Požadavky dopravního letadla: užžitná váha 3 t, schopnost výstupu do 2.500 m, rychlost 150 km/hod., akční radius 500 km a praktické uložení dopravovaných zásob.

„Motorisierung.“ Přehledný rozbor a výňatky z knihy franc. generála Camona: „La motorisation de l'armée“.

et la Manoeuvre stratégique." (Paříž 1926, Berger-Levrault.)

Mügge: „**Verständigung der Kampf-wagenkommandanten mit Fahrer und Schützen.**“ Návrh nové soustavy dorozumivacích značek mezi velitelem tanků, řidiči a střelci podle „Royal Tank Corps Journal“.

Sešit 5.

„**Militärpolitisches aus dem britischen Reich.**“ (Leden—červen 1926.) Nejdůležitějšími problémy anglické armády v současné době je problém obrany země spoluprací pozemního vojska, námořnictva a letectva a problém motorizace vojska. Jezdeckto nebude zmenšeno, poněvadž se dobře uplatňuje v koloniích. — Nová organizace roty s 3 četa-mi a 1 oddílem kulometů se provádí na zkoušku u 6 praporů. (Dosud měla angl. pěší rota 2 čety střelců a 2 oddíly leh kulometů.)

„**Das erstarkende Italien im Mittelmeer.**“ Politická studie.

„**Über die Entwicklung der Kampf-wagenabwehr.**“ Výťah ze stejnojmenného článku v Journal of the RUSJ., květen 1925.

Generál i. Taysen: „**Was Herr Henri le Vita in seinem Werke „La guerre chimique“ alles behauptet.**“ Kritika.

Sešit 6.

Npor. Larsen: „**Deutsche Gebirgsartillerie im Weltkriege.**“ Na počátku války neměla německá armáda žádného horského dělostřelectva; jeho potřeba se však brzy ukázala. První baterie byly postaveny r. 1915 a byly přiděleny nejprve alpskému sboru, později byly z nich zřízeny samostatné oddíly. Organizačně měla nová německá horská baterie 4 děla ráže 7.5 cm, 13 důstojníků, 33 poddůstojníků, 320 mužů, 318 koní a 61 vozů. Střelivo bylo uloženo v bedničkách po 6, po 5.3 kg váhy. Každý kůň nesl 2 bedničky. Baterie mohla mít s sebou celkem 750 nábojů. — Horské dělostřelectvo prošlo důkladným vývojem a stalo se jednou z nejdůležitějších zbraní, používaných na všech frontách.

Pplk. Hoffarann: „**Die deutschen Eisenbahnbauten in der Champagne vom Herbst 1915 bis Sommer 1916.**“ Stavba německých polních drah v obvodu Le Chatelet-Vouziers.

Kpt. gen. št. v. der Leyen: „**Ausbildungsvorschriften des Reichsheeres.**“ Kritika německého předpisu pro výcvik různých zbraní.

Garcke: „**Ein russisches Werk über den Feldzug 1914 in Belgien und Frankreich.**“ Rozbor prvního dílu stejnojmenné knihy od W. J. Nowického (Moskva 1926).

Ruský generál Noskoff: „**Tannenberg, wie es wirklich war.**“ Polemika býv. vysokého důstojníka ruské armády s gen. Hoffmannem, autorem knihy stejného názvu o příčinách porážky 2. ruské armády u Tannenbergu. Generál Noskoff nesouhlasí s obviněním generála Rennenkampfa, nýbrž přičítá vinu na porážkách Rusů ve Vých. Prusku generálu Žilinskému. Dochází tudíž k stejnému závěru jako pplk. Birula, autor článku ve Voj. Rozhledech roč. VI. (1925), č. 7—8, str. 359.

Gen. v. Urbaski: „**Eine scharfe englische Selbstkritik über die Skagerak-Schlacht.**“ (podle článku „Tajemství Jutska“ od H. W. Wilsona v Daily Mail). Příčiny taktického vítězství německého loďstva nad anglickým v námořní bitvě u Jutska koncem května 1915.

Korv. kpt. dr. Bollenbeck: „**Bekämpfung der Unterseeboote im Weltkriege.**“ Obsáhlý článek o obraně proti ponorkám ve světové válce.

Pplk. Muff: „**Erziehung im Heere.**“

Sešit 7.

Generál v. François: „**Studien über Gruppen- und Zugkampf nach den Erfahrungen des Weltkrieges.**“ Některé poznatky ze světové války v boji družstva a čety.

Major dr. Rendulic: „**Über die Formen eines künftigen Krieges.**“ V budoucí válce zahájí boj malá rychlá vojska, která se budou snažiti dosíci rozhodnutí. Proto se všechny státy snaží, aby postavily do pole co nejlépe vybavená malá „zahajovací vojska“. Těmto poznatkům odpovídají také německé předpisy pro výcvik, jež jsou založeny na pohybné válce.

— „**Feuerschutz durch s. M. G. beim Angriff im ebenen Gelände.**“ Spolupráce pěchoty s těžkými kulomety za postupu, jmenovitě utvořením mezer v postupovém řetězu pro kulometnou střelbu.

Dr. M. Sell: „**Das Problem der Elektrisierung der Bahnen und die Landesverteidigung.**“ Autor doporučuje k úvaze důsledky ev. elektrizace drah v budoucí válce, jež by zařízením elektrických centrál ze vzduchu byly úplně ochromeny.

Sešit 8.

Škpt. dr. Regele: „**Zum Studium der Kriegsgeschichte.**“ Studium válečných dějin po světové válce a některé jeho systémy.

Npor. Dischler: „**Vorschläge über die Organisation einer leichten Kraftfahrdivision.**“ Podle článku franc. gen. Cramona v Revue Mil. Française z 1. IV. 1926, který obsahuje návrhy k výměně jezdeckých divísi za lehké divíse motorových vozidel. Složení di-

vise: 1. lehká brigáda s 400 muži a leh. motor. koly a lehká vozidla pro dopravu střeliva a zbraní k podpoře pěchoty. 2. Bojová brigáda: 2 pluky po 100 mužích na nákladních automobilech s 20 děly (16 děl 7.5 cm, 4 houfnice), děla proti letadlům, pionýrské zařízení, zpravodajské oddělení atd. 3. Těžká brigáda funguje jako divízní záloha: 1 pluk o 1000 mužích na nákladních automobi-

lech, zákopnický park, několik děl, zpravodaj. odděl. a vozidla k dopravě střeliva a pohonných hmot.

Leppa: *Glückliche Abwehr eines serbischen Save-Überganges bei Satschintz am 6. IX. 1914.* Historická číra bojů na srbské frontě s počátku září 1914.

Dr. Adam: *„Die Beförderung Lungenkranke auf Sanitäts-Flugzeugen.“* Chy

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Cizí literatura vojenská.

a) Německá.

Fritz Machatschek: *Landeskunde der Sudeten- und Westkarpatenländer.* Stuttgart. Verlag von J. Engelhorne Nachf. 1927.

Uvedená kniha je velké vědecké ceny, zpracovaná švýcarským autorem na základě neobyčejně četné německé i české literatury o zemích československých. Svědčí o tom soupis literatury na konci knihy, kde je uvedeno na 1000 různých knih, monografií a článků z časopisů. Autor zná naše země, neboť působil mnoho let v Praze.

V knize je popsáno celé Československo kromě Podkarpatské Rusi. Velmi důkladně a podrobně se rozepisuje autor o geologii a tektonice, které nejsou pro vojenskou potřebu tak důležité jako nynější tvárnost povrchu. Zato je hydrografie zpracována macešsky, neboť není v knize zvláštní kapitoly o řekách; jsou o nich jen stručné zmínky, roztroušené po jiných kapitolách. O komunikacích najdeme stát v kapitole „Verkehr und Handel“ na str. 197 a následujících; pro naši potřebu je tu však také jen poměrně málo. Říční plavba je popsána na str. 203 a dalších, o letecké dopravě však není zmínky. Podněbí je věnována velmi obsáhlá kapitola, v které najdeme leccos i pro vojenskou potřebu. O lidských bydlíštích, pro nás důležitých, pojednává zvláštní stát na str. 137 a dalších; zmínky o povaze osad jsou i jinde. Hospodářské poměry jsou popsány na str. 157 až 197 přehledně a s mnoha zajímavými podrobnost-

mi. Na str. 162 je ostrá kritika naší pozemkové reformy.

Pro vojenský zeměpis najdeme nejvíce v části „Besonderer Teil“, která obsahuje podrobný popis všech pohoří, plošin, pánví i úvalů. Pokud se týká nížin, je tu zvláštní stát jen o Slovenské nížině dunajské. Česká nížina labská a slovenská část Moravského pole samy o sobě popsány nejsou.

Všiml jsem si blíže Malých a Bílých Karpat a zejména Myjavského průmysku, který dělí tato pohoří a který jsem poznal při své loňské rekogniční cestě. Machatschek praví na konci str. 367, že sedlem Myjavským vede železnice z Kúti do Trnavy, což neodpovídá skutečnosti. To je přece průmysk Jahlonický, kdežto průmyskem Myjavským prochází silnice z města Myjavy na sever do moravského městyse Velké. (Srovnej Koláček: Fysikální zeměpis karpatské části ČSR., str. 16 a str. 46). Dále jsou na str. 368 uvedeny jako nejvyšší vrcholy Malých Karpat Vysoká 754 m a Raštún 748 m. Nejvyšší horou Malých Karpat je však Zárubi kóta 761, vypínající se východně od zříceniny Ostrý Kameň mezi Smolenicí a Šandorfem; upozorňuje na to také již Koláček v citovaném zeměpisu na str. 46 pod čarou.

Kniha má vedle přehledného a podrobného obsahu na konci geografický rejstřík, takže v ní najdeme snadno vše, co nás zajímá.

Mjr. Kropáč.